

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 6161/20

בעניין:

חב' אילה פלסט בע"מ ח.פ. 512770264
ע"י ב"כ עוה"ד מנחם אמיר ו/או עדו אמיר ואח'
ממשרד מ. אמיר ושות', עורכי דין
משד' פל-ים (חלונות הסיטי), בניין אורן (1)
ת.ד. 475, חיפה, 3100302
טל': 04-8671777 ; פקס': 04-8625056
דוא"ל: sec@amir-law.co.il

המבקשת

נגד

חב' פוטקס תבניות בע"מ ח.פ. 510578966
ע"ד ב"כ עו"ד ממשרד לוצאטו, עורכי דין
מרח' הגת 9, בית לוצאטו, גן התעשייה עומר
ת.ד. 5352, באר שבע, 84152
טל': 03-7281700 ; פקס': 03-7281701

המשיבה

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה
מרח' קריית המדע 5, בניין B3, קומה 5
הר חוצבים, ירושלים
טל': 073-3929611/12 ; פקס': 073-3929610

מתייצב להליך

עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

בהמשך להודעתו בדבר התייצבותו להליך (המצורפת ומסומנת כ-כנספח א') ובהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד מהימים 11.10.2020, 9.11.2020, 10.12.2020 ו- 20.12.2020, מתכבד היועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בהליך שבכותרת.

א. פתח דבר

1. הליך זה עניינו שאלת סמכותו העניינית של בית משפט קמא לדון בתובענה בגין הפרתו של מדגם אשר נרשם בפנקס המדגמים על-פי פקודת הפטנטים והמדגמים (להלן: "**הפקודה**"). שאלה זו התעוררה לאור ההלכה שקבע בית משפט נכבד זה ברע"א 6500/19 **גבריאל נ' אשד** (פורסם בנבו, 7.5.2020) (להלן: "**עניין גבריאל**") ולאור הוראות חוק העיצובים, התשע"ז-2017 (להלן: "**חוק העיצובים**").

2. ביום 11.10.2020, ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד, במסגרתה נתבקש יועץ המשפטי לממשלה לשקול את אפשרות התייצבותו להליך שבכותרת והבעת עמדתו בנוגע לבקשת רשות הערעור, ובתוך כך להתייחס להיקף תחולתה של הוראת המעבר הקבועה בסעיף 113(1) לחוק העיצובים, אשר הוסיפה את סעיף 33 לפקודת הפטנטים והמדגמים.
3. לחברת פוטקס תבניות בע"מ יש עשרה מדגמים רשומים לגבי קופסאות עבור חיבורי חשמל – קופסאות אשר מיועדות להתקנה כשקועות בקיר. בתביעתה טוענת חברת פוטקס בע"מ, כי הנתבעת, חברת אילה פלסט בע"מ, מייצרת ומשווקת קופסאות חשמל המפרות את זכויותיה הרשומות במרשם המדגמים. התובעת עתרה לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע (ת"א 19-11-66067) למתן צו מניעה קבוע, מתן חשבונות ופיצויים. בכתב התביעה נרשם כי סכום התביעה אינו ניתן להערכה בשלב זה וכי לצרכי אגרה בלבד ועד למתן חשבונות הוא 500,000 ש"ח.
4. בעקבות מתן פסק דינו של בית משפט נכבד זה בעניין **גבריאלי**, העלה בית משפט קמא מיוזמתו את שאלת הסמכות העניינית.
5. לאחר שמיעת טענות הצדדים, קבע בית משפט קמא הנכבד, כי הסמכות העניינית לדון בתובענה נתונה לבית המשפט המחוזי. בית המשפט קמא ציין, כי הוראת סעיף 113(1) לחוק העיצובים הוסיפה לפקודת הפטנטים והמדגמים את סעיף 33 הקובע, כי הפקודה תמשיך לחול על מדגם אשר ערב תחילתו של חוק העיצובים התקיים בו אחד או יותר מאלה: הוא פורסם בציבור, הוגשה בקשה לרישום לפי הפקודה או הוא רשום בפנקס המדגמים. מכיוון שהתביעה עוסקת במדגמים רשומים, ממשיכה לחול עליהם הפקודה, אשר קובעת בסעיף 51(1), כי הסמכות העניינית לדון במשפטי הפרה היא לבית המשפט המחוזי.
6. בהמשך לבקשת בית המשפט הנכבד, החליט היועץ המשפטי לממשלה להתייבץ להליך זה ולהביע את עמדתו בשאלת היקף תחולת הוראת המעבר הקבועה בסעיף 113(1) לחוק העיצובים, אשר הוסיפה את סעיף 33 לפקודת הפטנטים והמדגמים, ובנוגע לתחולת הוראת סעיף 51 לפקודה.

ב. החלטת בית משפט קמא הנכבד

7. בית משפט קמא קבע, כי יש לו סמכות עניינית לדון בתובענה. בית משפט קמא ציין, כי חוק העיצובים לא ביטל את פקודת הפטנטים והמדגמים, אלא יצר באמצעות הוראת סעיף 113 לחוק שתי מערכות הגנה מקבילות – זו שממשיכה לחול עליה הפקודה וזו אשר יחול עליה חוק העיצובים.
8. עוד קבע בית משפט קמא, כי הוראת סעיף 113(1) לחוק העיצובים הוסיפה לפקודה את סעיף 33 הקובע, כי הפקודה תמשיך לחול על מדגם אשר ערב תחילתו של החוק התקיים בו אחד או יותר מאלה: הוא פורסם בציבור, הוגשה בקשה לרישום לפי הפקודה או שהוא רשום בפנקס המדגמים. במקרה זה, התביעה עוסקת במדגמים רשומים ולכן הוראות הפקודה ממשיכות לחול על המדגמים הללו.

9. סעיף 51(1) לפקודה מקנה את הסמכות העניינית הייחודית במשפטי הפרה לבית המשפט המחוזי. בית משפט קמא קבע, כי הוראה זו לא בוטלה, שכן לא הוחרגה מתחולתה של הוראת המעבר. לכן, הסמכות העניינית לדון בתביעה נתונה לבית המשפט המחוזי.

ג. עמדת היועץ המשפטי לממשלה

10. שאלת הסמכות העניינית בתביעות בעניין קניין רוחני נדונה במסגרת פסק דינו של בית משפט נכבד זה ברע"א 7589/98 **הפדרציה הישראלית לתקליטים וקלטות בע"מ נ' שורץ**, פ"ד נג(1) 670 (1999) (להלן: "**הפדרציה הישראלית**") שעסק בתובענה בגין הפרת זכות יוצרים בגינה התבקש צו מניעה קבוע ופיצוי כספי. בית משפט קבע, כי צו המניעה במקרה זה אינו ניתן להערכה כספית ולכן הוא בסמכותו של בית המשפט המחוזי, ואילו הסעד הכספי נתון לסמכות בית משפט השלום הגם שהוא נתבע כסעד משני. לפיכך הורה בית המשפט לפצל את הדיון בשני הסעדים.

11. בעקבות פסק הדין בעניין **הפדרציה הישראלית** תוקן סעיף 40 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] (להלן: "**חוק בתי המשפט**"), התשמ"ד-1984, כך שהוסף לו סעיף קטן (4) הקובע:

" בית משפט מחוזי ידון באלה:

....

(4) תביעה בעניין קניין רוחני, הכרוכה בתביעה בעניין קניין רוחני שהיא בסמכות בית המשפט המחוזי לפי פסקה (1), אף אם סכום התביעה או שווי נושא התביעה אינו עולה על הסכום כאמור בסעיף 51(א)(2); בפסקה זו, "תביעה בעניין קניין רוחני" – תביעה אזרחית לפי אחד או יותר מהחוקים המפורטים להלן:

(א) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;

(ב) (נמחק);

(ג) פקודת הפטנטים והמדגמים;

(ד) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965;

(ה) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;

(ו) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972;

(ז) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973;

(ח) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;

(ט) חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999;

(י) חוק העיצובים, התשע"ז-2017;

12. מטרת התיקון הייתה למנוע את הפיצול בדיון בתביעות בעניין קניין רוחני במסגרתן נתבעים סעדים הנמצאים בסמכותן של ערכאות שונות בהתאם לחוק בתי המשפט.

13. חלק מהחוקים המנויים בסעיף 40(4) לחוק בתי המשפט קובעים הסדרים ספציפיים בנוגע לסמכות העניינית. הסדרים אלה קובעים את הסמכות העניינית באופן מוחלט וללא תלות בשווי מושא התובענה. כך למשל, נקבעו בחוקים המנויים בסעיף 40(4), בין היתר, ההסדרים הבאים :
- א) סעיף 63ב לפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972 קובע, שבית המשפט המחוזי המוסמך לעניין חוק זה הוא בית המשפט המחוזי בירושלים או בתל-אביב לפי בחירת מגיש ההליך, אך שר המשפטים רשאי להורות שהסמכות של בית המשפט המחוזי תהיה גם בידי בתי משפט מחוזיים אחרים שיקבע. הוראות אלו אינן חלות על משפטים בעניין הפרה.
- ב) סעיף 188 לחוק הפטנטים, התשכ"ז-1967 קובע, כי בית המשפט המוסמך לעניין משפטי הפרה הוא בית המשפט המחוזי.
- ג) סעיף 51(1) לפקודת הפטנטים והמדגמים קובע, כי לבית המשפט המחוזי סמכות לדון בתביעות על הפרת מדגם.
- ד) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 מקנה לבית המשפט המחוזי סמכות לדון בצו הגבלת גישה למקור תוכן (סעיף 53א) וכן בנוגע לחשיפת זהותו של עושה פעולה בתוכן ברשת תקשורת אלקטרונית (סעיף 60א).
- ה) סעיף 21ג(4) לחוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965 קובע, כי לעניין שימוש ביחס ליין בנוגע לאמור באותה פסקה ידון בית המשפט המחוזי.
14. חוק בתי המשפט הוא חוק כללי ולפיכך, התיקון שבוצע בו לא נועד לשנות את הסמכות העניינית הקבועה בחוקים ספציפיים, אשר הקביעה בהם גוברת על הקבוע בחוק בתי המשפט.
15. פסק הדין בעניין **גבריאלי** עוסק בפרשנותו של חוק בתי המשפט ובשאלה לאיזו ערכאה נתונה הסמכות העניינית לדון בתביעות בתחום הקניין הרוחני, במקרים בהם הן כוללות סעדים שאינם כספיים. בית משפט נכבד זה קבע בעניין **גבריאלי**, כי הסמכות העניינית לדון בתביעות בענייני קניין רוחני, הכוללת סעד שאינו כספי, אינה נתונה באופן בלעדי לבית המשפט המחוזי, אלא נקבעת לפי שווי התביעה, בהתאם לכללי הסמכות העניינית החלים ביחס לתביעות אזרחיות שאינן במקרקעין. עוד נקבע, כי במקרים בהם ניתן להעריך, כי השווי הכולל של הסעדים המבוקשים אינו עולה על תקרת סמכותו העניינית של בית משפט השלום, הרי שהתכלית העומדת בבסיסו של התיקון לחוק בתי המשפט נעדרת תוקף – במקרים אלו אין חשש מפיצול סעדים שיוביל לפגיעה ביעילות הדיונית, ולכן לא קיימת הצדקה כי עניינים אלו יידונו בבית המשפט המחוזי. השווי הכולל של הסעדים המבוקשים הוא הסכום של הסעדים הכספיים יחד עם הערך הכלכלי אותו ניתן לייחס לאינטרסים עליהם מבקש התובע להגן באמצעות צו המניעה.

16. סעיף 113 לחוק העיצובים מתקן את פקודת הפטנטים והמדגמים. בין היתר, מוסיף סעיף 113(1) לחוק העיצובים הוראות הנוגעות לתחולת פקודת הפטנטים והמדגמים, באמצעות הוספת סעיף 33 לפקודה הקובע:

”33. ההוראות לפי פקודה זו יחולו על מדגם שעבר יום תחילתו של חוק העיצובים,

התשע”ז-2017 (בפקודה זו – חוק העיצובים) התקיים בו אחד או יותר מאלה:

(1) המדגם פורסם בציבור;

(2) הוגשה בקשה לרישום המדגם בפנקס המדגמים;

(3) המדגם היה רשום בפנקס המדגמים.”

17. חוק העיצובים לא ביטל את פקודת הפטנטים והמדגמים, אלא קבע את המשך תחולתה. כך, סעיף 113(1) קובע, כי הפקודה תמשיך לחול, בהתאם לסעיף 33 שהתווסף לפקודה, על מדגם שעבר יום תחילתו של חוק העיצובים התקיים בו אחד או יותר מאלה: הוא פורסם בציבור, הוגשה בקשה לרישום לפי הפקודה או שהוא רשום בפנקס המדגמים. לפיכך, הוראות הפקודה חלות על המדגם מושא הליך זה.

18. מלבד קביעת הוראת התחולה בנוגע לפקודה, סעיף 113 לחוק העיצובים הביא לתיקונים נוספים בהוראות הפקודה. הוראת סעיף 51 לפקודה לא תוקנה ולא שונתה במסגרת זו, והיא ממשיכה לחול בכל הנוגע למדגמים שעליהם חלה הפקודה. לכן, הוראת סעיף 51 חלה בכל הנוגע למדגם מושא הליך זה.

19. הוראת סעיף 51(1) לפקודה קובעת, כי הסמכות לנהל משפט על הפרת מדגם היא לבית המשפט המחוזי. הוראה זו היא הוראת חוק ספציפית ולכן, כאמור, היא גוברת על ההוראה הכללית לעניין סמכות, אשר קבועה בחוק בתי המשפט. משקיימת הוראת חוק ספציפית יש לדבוק באמור בה, במיוחד בשים לב לצורך בוודאות משפטית בשאלות של סמכות עניינית.

20. היועץ המשפטי לממשלה סבור, כי פסק-הדין בעניין **גבריאל** עוסק בשאלת הסמכות העניינית בתביעות קניין רוחני באופן כללי, ובפרשנות חוק בתי המשפט בנוגע לתביעות קניין רוחני לגביהן אין הוראת חוק ספציפית לעניין הסמכות העניינית. ההלכה שנקבעה בעניין **גבריאל** לא התייחסה למקרים בהם קיימות הוראות חוק ספציפיות הקובעות סמכות עניינית באופן מוחלט, ללא תלות בשווי התובענה.

21. לאור האמור לעיל, הסמכות לדון בתובענה מושא הליך זה נתונה לבית המשפט המחוזי, בהתאם להוראת סעיף 51(1) לפקודה והוראת סעיף 113(1) לחוק העיצובים.

ד"ר טלי מרקוס, עו"ד

סגנית בכירה א' במחלקה האזרחית

בפרקליטות המדינה

היום: 29 דצמבר, 2020, י"ד טבת, התשפ"א

א

רע"א 6161/20

**בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים**

בעניין:

חב' אילה פלסט בע"מ ח.פ. 512770264

ע"י ב"כ עוה"ד מנחם אמיר ו/או עדו אמיר ואח'

ממשרד מ. אמיר ושות', עורכי דין

משד' פל-ים (חלונות הסיטי), בניין אורן (1)

ת.ד. 475, חיפה, 3100302

טל': 04-8671777 ; פקס': 04-8625056

דוא"ל: sec@amir-law.co.il

המבקשת

נגד

חב' פוטקס תבניות בע"מ ח.פ. 510578966

ע"י ב"כ עו"ד ממשרד לוצאטו, עורכי דין

מרח' הגת 9, גן התעשייה עומר, בית לוצאטו

ת.ד. 5352, באר שבע, 84152

טל': 03-7281700 ; פקס': 03-7281701

המשיבה

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה

מרח' קריית המדע 5, בניין B3, קומה 5

הר חוצבים, ירושלים

טל': 073-3929611/12 ; פקס': 073-3929610

מתייצב להליך

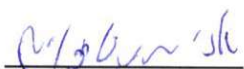
הודעה על התייצבות היועץ המשפטי לממשלה

מכוח סמכותי לפי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח

חדש], ולאחר שראיתי כי זכות של מדינת ישראל או עניין ציבורי עלולים להיות מושפעים

או כרוכים בהליך שלפני בית הדין הנכבד, הריני להודיע על התייצבותי להליך זה.

אני מסמיך כל פרקליט מפרקליטות המדינה על שלוחותיה להיות נציגי להליך זה.

אביחי מנדלבליט

היועץ המשפטי לממשלה

היום: 29 דצמבר, 2020, י"ד טבת, התשפ"א